3. Мацько Л. Риторика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – Київ : Вища школа, 2003. – 311 с.

4. Сагач Г. Риторика : навч. посібник для серед. і вищих навч. закл. України / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ : Ін Юре, 2000. – 565 с.

Лось Ю. Р., курсант навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: викладач кафедри юридичного документознавства Національної академії внутрішніх справ ***Ознамець Г. О.***

ЛІНГВІСТИЧНІ ЗНАННЯ В ЮРИДИЧНІЙ ПРАКТИЦІ

Мова – головний інструмент, за допомогою якого здійснюється робота правника, причому всі її аспекти: законотворча, правозастосовна, правоохоронна тощо. Професійна діяльність юриста взагалі неможлива без володіння законами мови й мовлення, адже йому доводиться виступати публічно (у ролі слідчого, експерта, доповідача, прокурора, судді, адвоката) [4, с. 13].

Мова – це першоелемент права. За допомогою мови складаються правові норми, створюються закони. Мова правника підпорядкована не тільки загальноприйнятим лексико-граматичним правилам, а й вимогам законодавчої техніки, потребам і специфіці юриспруденції.

Мова – найважливіший об’єднувальний суспільство чинник, що дозволяє йому самовизначитися, усвідомити й встановити культурну своєрідність, відмінність від інших. Мова є головним комунікаційним інструментом у налагодженні економічних, політичних, правових відносин.

Мова в діяльності юриста виступає як носій інформації і як засіб впливу. Дія за допомогою мови буває різних типів: вплив людини на людини, людини на групу осіб, людини на аудиторію. Мовленнєва діяльність працівника праці – це головним чином вплив людини на людину і людини на групу.

Мова – це унікальне явище життя і професійної діяльності людини. Вона чітко визначає її національній характер, інтелектуальні і естетичні інтереси; виявляє ділові якості; свідчить про загальний розвиток особистості. Тож знати мову народу, серед якого живеш, – ознака культури й освіченості; знати рідну мову – священний обов'язок; грамотно й етично слугуватися мовою фаху – норма професійного буття. Великий вчений Іван Огієнко писав: «Мова – це форма нашого життя, життя культурного й національного, це форма нашого організування» [1, с. 12].

Мова становить фундамент професіоналізму майбутніх правннків. Вона є базою здобуття фаху у вищому навчальному закладі і основним засобом подальшої професійної діяльності.

Мова у професії юриста має велике значення. Щоб мова правників була бездоганною, треба знати основне правило: це – професійна достеменність і мовна норма (нормативність). Ці два важливі компоненти взаємозв'язані.

Українська мова відіграє велике значення для юристів. На практиці юристів важливе значення надають підготовці промови до людей, з якими мають працювати ці майбутні фахівці. Підготовлена промова використовується повсюди: підготовлені відповіді на запитання, виступи на процесах, продуманий монолог у бесіді, на допиті і т. ін. Попередня робота над змістом і формою майбутньої мовної комунікації необхідна для всіхт правників.

Проблема юридичного аспекту мови, зв'язків мовознавства з юриспруденцією є актуальною, і є предметом досліджень як мовознавців, так і юристів.

Оскільки мова юриста має певне суспільне значення, до неї пред'являються підвищені вимоги, ігнорування яких може негативно вплинути на професійний авторитет особи. Точність та лаконічність мовлення юриста досягається завдяки використанню логічних законів і форм мислення [3, с. 33].

Перед багатьма юристами постає проблема правильного підібрання слів для необхідного вираження думки. Звісно, тоді і виникає порушення мовних норм.

Юридична лінгвістика – це міждисциплінарна наука про роль і функції мови в юридичній теорії та практиці. Об'єктом юридичної лінгвістики є мова, яка функціонує в царині

юридичної науки й освіти, правотворчій, правозастосовній практиці й судочинстві [1, с. 33].

Юристи повинні дотримуватися точності, науково-обгрунтованості у використанні мови у своїй професії.

Проект будь-якого нормативного акта перед офіційним затвердженням обов'язково повинен проходити спеціальне мовне й стильове редагування; юристи й філологи повинні регулярно проводити науково-практичні заходи для обговорення актуальних питань, адже мовна компетентність у будь-якій сфері юрисдикції позитивно впливає як на долю окремої людини, так і на правосвідомість та правову культуру суспільства загалом [1, с. 697].

Зважаючи на всю теоретичну й практичну значимість проблеми, пов'язаної із кваліфікацією специфічної природи юридичної мови, вона повинна стати окремим об'єктом дослідження в лінгвістичній науці. Необхідна тісна взаємодія лінгвістів і юристів у сфері законотворчості й законозастосування.

Сьогодні проблематика праць з юридичної лінгвістики розширилася: досліджуються природа, функції та специфіка мови права, жанрово-стилістичні різновиди мови законотворчості та судочинства. У центрі уваги й історія мови юриспруденції, а саме: термінологія, лексикографія, текстологія та стилістика. Набуває розвитку порівняльне юридичне мовознавства, судова лінгвістика.

Крім того, престиж правової професії вимагає глибокої правничої підготовки; бездоганного знання професійної мови і традицій національної мови.

У структурі спілкування юристів виділяють комунікативну сторону спілкування, яка полягає в обміні інформацією між людьми. Комунікативна сторона спілкування – це власне сам процес обміну інформацією між людьми, який здійснюється за допомогою вербальних і невербальних засобів комунікації. Вербальна комунікація передбачає використання мови з її багатою фонетикою, лексикою, синтаксисом. Мова є однією з найбільш яскравих відмінних індивідуальних особливостей людини; найважливішим інструментом професійного спілкування; формою існування мови.

Важливого значення у діяльності юриста набула письмова мова, як найбільш складний вид монологічного висловлювання,

який потребує точного знання предмета викладу, правильного використання лексико-граматичних кодів мови.

Мова (усна або письмова) може цікавити слідчого, суддю і як об'єкт ідентифікації суб'єкта з усіми особливостями (звук, почерк, інші ознаки). Як справедливо зазначається, мова учасників спілкування з юристом часто буває стилістично неорганізованою, як правило, може містити надлишкову інформацію.

Кожен юрист повинен у процесі спілкування вміти не тільки говорити, але і як би з боку чути себе, оцінюючи переконливість, зрозумілість, дохідливість власних висловлювань, доречність вживання різних мовних і немовних форм комунікації, ступінь емоційного забарвлення мовлення, виразність своєї мовної поведінки [2, с. 697].

Список використаних джерел

1. Кисляк Л. Н. Проблеми та перспективи вдосконалення мови права.

2. Ануфрієва Н. Д. Навчальний переклад як засіб попередження інтерференції української мови у процесі вивчення мови спеціальності.

3. Прадід Ю. Ф. Юридична лінгвістика в Україні: здобутки і перспективи.

4. Лисенко О. А. Українська мова (за правознавчим спрямуванням) / О. А. Лисенко, В. М. Пивоваров, Л. М. Сідак, О. А. Шумейко.

Куліш І. І., курсант навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри юридичного документознавства Національної академії внутрішніх справ ***Красницька А. В.***

ЗВ'ЯЗОК МОВИ І ПРАВА

Мова як самодостатня семантична система набуває для сучасної юриспруденції все більшого значення. Мова виступає засобом формулювання юридично значущих положень. Від логічно несуперечливого, лінгвістично недвозначного, семантично